

משימת הערכה בעברית

שנת הלימודים תשע"א
לכיתות ג'

שם התלמיד/ה	_____
כיתה	_____
בית-ספר	_____

פרק ראשון

קראו את הסיפור וענו על השאלות שבעמודים הבאים:

העץ העצוב / דבורה עומר

מתוך: **עץ השמים**, דבורה עומר, הוצאת עמיחי תל אביב

"איך שאני מתגעגע ועצוב לי". אמר הילד שחוס-הפנים לעצמו, כי לא היה לו עם מי לדבר. הוא עלה לפני שנה בערך עם משפחתו לישראל מאתיופיה. פה החליפו את שמו **מאינג'דאו** לאילן, וזה בכלל לא מצא חן בעיניו.

5 אילן פירשו עץ, הסבירו לו. אבל הוא הרי ילד, אז למה יקראו לו ככה?

הוא התקשה להבין ולהתרגל גם לדברים נוספים. למשל, לשפה הזרה, שלא ידע בהתחלה לדבר בה ולא הבין אותה. כי חשש שילעגו לו, מפני שהיה זר ואחר. פחד להתבלבל בגלל המנהגים שלא הכיר בישראל. הכול כאן נראה לו מוזר. **אינג'דאו** התגעגע למראות שזכר מארץ הולדתו, לנוף, לשירים, למשחקים ולכל מה שהשאיר אחריו. הוא התבייש מהילדים החדשים, שפגש בכיתה ג' בבית הספר. לכן כמעט לא שיחק איתם ולא פנה אליהם. הרבה דברים הרגיזו כאן את הילד העולה. בזמן השיעורים הוא שתק, וכשהמורה פנתה אליו, משך בכתפיו, כי 10 חשש פן ישגה בתשובתו וילעגו לו.

גם בהפסקות הוא התרחק מהילדים האחרים. ישב לבד בצד והביט איך הם משחקים. כשנגמרו הלימודים, הלך מיד לביתו ולא יצא ממנו.

20 בודד הרגיש בחודשים הראשונים שלו בארץ החדשה וגם עצוב היה לו.

הילדים חשבו שלא נאה לעולה החדש לשחק איתם. לכן, אחרי שהזמינו אותו פעמים אחדות לְשׁוּא, הפסיקו. לא ביקרו אצלו, לא הזמינו אותו לביתם ואפילו לא דיברו אליו. כך זה היה בכיתה, בהפסקה וגם אחרי הלימודים. בימי החול, בשבתות ובחגים לא היה לְאִינְגְדָאוּ, שהפך לאילן, אפילו חבר אחד.

יום אחד שב העולה החדש לבדו, כְּהַרְגֵלוּ, מבית הספר הביתה. לאט הלך. לא היה לו לאן למהר. הוא ידע: שוב לפניו אחר צהרים משעמם בדירה הצפופה, ואחר כך – עוד ערב עצוב יעבור עליו וגם לילה רע. הוא יתקשה להכין שיעורים, כי לא הבין כל מה שהמורה הסבירה בכיתה. אף אחד לא יבוא אליו ולו אין למי ללכת. אז מה יעשה? כך יצא אילן לבדו ושוֹטֵט לבד בחוץ במצב רוח רע.

פתאום ראה לפניו עץ בעל ענפים חומים כהים וערומים מְעֵלִים. הוא ניגש אליו, נשען אל הגזע המְחוֹסְפָס, וגעגועים חזקים תקפו אותו שוב לארץ שעזב. מדוכא הביט בעץ, שנראה לו עצוב ובודד כמוהו. שונה וּכְהָה היה העץ הזה מהעצים שצמחו מסביב.

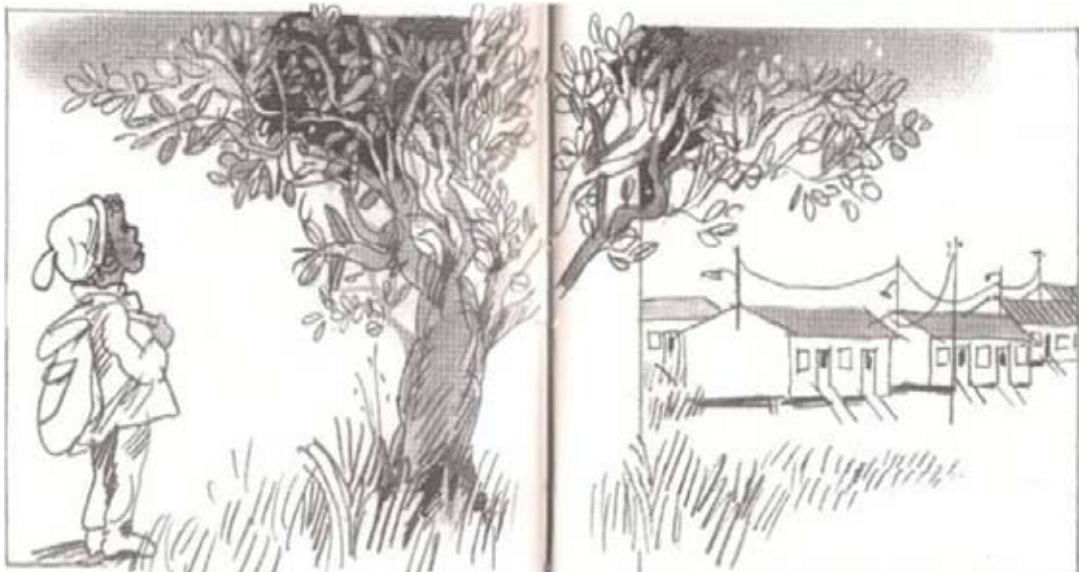
ישב שם אילן זמן רב ולא זז.

גם כשהתחיל לטפֹּטֹף גשם, הוא נשאר במקומו. אילן חזר הביתה רק כשהשמש שקעה.

כל השבוע היה גשום וקר.

כאשר התבהר, הלך לְאִינְגְדָאוּ אחרי הלימודים שוב אל העץ העצוב. כך הוא קרא לו עכשיו בלבו.

בתחילה, כשהתקרב אליו, חשב שהתבלבל והגיע למקום אחר. הייתכן? הוא כמעט לא האמין למראה עיניו. על הענפים הכהים והערומים פרחו עכשיו פרחים בצבעי לבן ורוד.

העץ העצוב הפך פתאום לחגיגי. הוא נראה יפה מכל העצים שסביבו. בדרך כלל לא פנה אילן אל הילדים, אבל הפעם – אולי בגלל התרגשותו הרבה – הוא עשה זאת. שכח לרגע את פחדיו, פן ישגה בדיבורו וילעגו לו.

אילן קרא לתלמידי כיתתו, שעשו את דרכם מבית הספר לבתיהם. העולה החדש שדיבר תמיד מעט ובלחש, ממש צעק עכשיו: "בואו, תראו משהו!"

55 שמעו הילדים את קריאתו והגיעו אליו. "הי, השקדייה פורחת!" הם שמחו.

"איך קוראים לעץ הזה?" שאל.

"שקדייה". הסבירו לו, שזהו עץ הפורח באמצע החורף. בראש השנה לאילנות.

60 "גם לאילנים?" שאל הילד העולה.

"כמובן! זהו חג לכל העצים". צחקו הילדים איתו, לא עליו. הוא ידע זאת.

"אצלכם שם לא היו שקדיות?"

אני בכל אופן לא ראיתי".

65 "בישראל יש הרבה, גם פטריות. רוצה לבוא איתנו לקטוף?"

"כן... למה לא?"

"אז קדימה! הולכים, אילן?" זירזו אותו הילדים.

ופתאום שמו לא נשמע באוזניו כזה מוזר. אילן זה דווקא שם מוצלח. יותר קצר מאִינְגְדָאוּ וקל לביטוי מְשֻמוּ הקודם, החליט. 70 ולהיות כמו עץ זה בכלל לא מעליב. בטוח שלא כמו השקדייה הפורחת.

"אתה יודע למצוא פטריות?" שאלו אותו הילדים.

"יש לי ראייה טובה", ענה אילן, "על יד המטוס שלקח אותנו לכאן גיליתי נחש".

75 "ארסי? ראית אותו ראשון? איך זה קרה?" הקיפו אותו חבריו החדשים בשאלות.

"זה היה ככה", הוא התחיל לספר והם הקשיבו לו תוך כדי הליכה.

"הנה שם יש פטרייה", הגיעו הילדים לחורשה ואילן איתם. ממש אחד מהם.

ענו על השאלות

1. השלימו את המילים החסרות לפי הסיפור:

גיבור הסיפור **העץ העצוב** הוא ילד עולה חדש. לפני שנה הוא עלה עם משפחתו מ _____ ל _____.
במקום שבו נולד שמו היה: _____ ובישראל קראו לו: _____.

2. לפי הסיפור, מה היו הקשיים של אינגדאו?

הקשיים בבית הספר:

1. _____
2. _____

הקשיים בבית:

1. _____
2. _____

3. מה קרה לפני מה?

סדרו את האירועים לפי הסיפור.

כתבו במשבצת את המספר המתאים.

אינגדאו למד **שקדייה** הוא השם של העץ. ☐

אינגדאו הלך אחרי הלימודים לבקר שוב את "העץ העצוב". ☐

אינגדאו התרחק מהילדים האחרים וישב לבד בהפסקות. ☐

אינגדאו הלך עם הילדים לקטוף פטריות. ☐ 5

אינגדאו הופתע לראות את העץ פורח וחגיגי. ☐

4. כיצד התייחסו הילדים אל אינג'דאו?

בתחילת הסיפור:

בסוף הסיפור:

5. במהלך הסיפור השתנתה התנהגותו של אינג'דאו, גיבור הסיפור.

איזה **משפט** מבין המשפטים האלה מלמד על שינוי זה?

א. העולה החדש שדיבר תמיד מעט ובלחש, ממש צעק עכשיו.

ב. הוא התבייש מהילדים החדשים שפגש בכיתה ג' בבית הספר.

ג. יום אחד שב העולה החדש כהרגלו לביתו מבית הספר.

ד. בזמן השיעורים הוא שתק, וכשהמורה פנתה אליו, משך בכתפיו.

6. **בסוף הסיפור** כתוב: "צחקו הילדים איתו לא עליו. הוא ידע זאת".

ממשפט זה אפשר להבין ש:

א. הילדים חשבו שאינג'דאו ילד מוזר מאוד.

ב. גיבור הסיפור הרגיש שהוא חלק מקבוצת הילדים.

ג. הילדים בקבוצה צחקו על השגיאות שלו בעברית.

ד. גיבור הסיפור הרגיש שהילדים לועגים לו.

7. תלמידי כיתה ג' שקראו את הסיפור "העץ העצוב"

שוחחו ביניהם.

רמי אמר: "יחסם של הילדים לגיבור השתנה מפני

שהוא עבר שינוי והתייחס אל הילדים אחרת".

רון אמר: "יחסם של הילדים לגיבור השתנה כי הם למדו להכיר אותו".

עם מי אתם מסכימים יותר? נמקו את תשובתכם לפי מה שקראתם

בסיפור.

בְּתִיבְתְּכֶם הִקְפִּידוּ
עַל הַנִּסּוּחַ, עַל סִימְנֵי
הַפִּסּוּק, עַל פְּתִיב נִכּוֹן
וְעַל פְּתִיב יָד בָּרוּר

8. השלימו מן המחסן את המילה **ההפוכה** למילה המודגשת בכל משפט.

- העץ היה **יָהָה** יותר מהעצים האחרים. _____
- הילד נשען על גזע העץ ה**מְחוּסָפֶס**. _____
- פרחי העץ **פָּרְחוּ** ו**לָבְלוּ**. _____
- אִינְגֵדָאוּ היה עולה **חֲדָשׁ** בארץ. _____

מחסן מילים:

צבעוני, זקן, נָבֵלוּ, חברותי, חלול, בהיר, נפלו, חָלָק, וְתִיק

9. בסוף הסיפור, מה חושב הגיבור על שמו החדש **אילן**?

העתיקו דוגמה מתאימה מן הסיפור.

פרק שני

לפניכם תוכן עניינים של עיתון הילדים עיניים. בהמשך תקראו כתבה מהעיתון.

התוכן של גיליון מספר 50:

קיץ

עמוד
מספר

שיחה בהרבה עיניים

שיחה עם ילדים
בנושא 'קיץ'
שוחח עם הילדים
תמיר ראזנר
ציירו: קוראי 'עיניים'
צילם: מוקי שוורץ

1

1

עמוד
מספר

כל חיה והקיץ שלה

יש בעלי חיים שחוגגים בקיץ ויש אחרים
שרק מנסים להגיע לחורף בשלום
כתב: נח רוטרי
צילם: אייל ברטוב

6

6

עמוד
מספר

עוברים את הקיץ בשלום

איה צמחי הכר מצליחים
להחזיק מעמד בקיץ בחוץ בלי
טיפת מים וכלי צל
כתב: יעקב שקולניק
צילם: צור קוצר

10

עמוד
מספר

איך יודעים

שמצייד קיץ

איה ציירים מתארים קיץ
כתב: אפי זיו
אייר: נעם נדב

14

2

עמוד
מספר

משחק ילדים

הצעות למשחקי קיץ
מחוץ לבית
כתבה: איריס בויס-רונן
צילם: עידו דרור

18

עמוד
מספר

משחקי מדע

שעשועי מדע בנושא קיץ
כתב: רמי קאליר
איירה: רות גילי
צילם: עידו דרור

22

דבר העורך:

הקיץ הוא העונה החמה והשמחה של השנה. השמחה הגדולה בקיץ היא סיום שנת הלימודים והתחלת חופשת הקיץ: השמש והים והארטיקים והחלונות הפתוחים והאור הגדול והחום והזיעה והאבטיחים והמנגו והסברס. אני אוהב את הקיץ!

סימני עזר לקורא

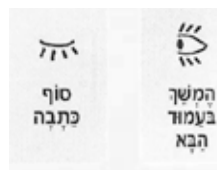
ענו על השאלות

1. מהו שם הכתבה שבה ניתן לקרוא על בעלי חיים?

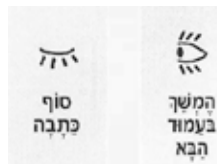
2. אורי רוצה לדעת מה אומרים ילדים על הקיץ. באיזה עמוד עליו לפתוח את עיתון עיניים? _____

3. הכתבה "כל חיה והקיץ שלה" מופיעה מעמוד 6 עד עמוד 9. הקיפו סמל מתאים לכל עמוד.

א. בעמוד 7 יופיע הסמל

ב. בעמוד 9 יופיע הסמל

4. מדוע עורך העיתון אוהב את עונת הקיץ?

- א. בגלל החופשה, מזג האוויר והפרות.
- ב. בגלל החגים, הגלידה והחלונות.
- ג. בגלל משחקי הקיץ ושעשועי המדע.
- ד. בגלל בעלי החיים, השמש והרוחות.

5. העורך של העיתון קיבל עוד כתבות לבחירה.
הקיפו את **שמות הכתבות** שאפשר להוסיף לגיליון זה.

א. "מה עושה מציל בים?"

ב. "עלי השלכת שלי"

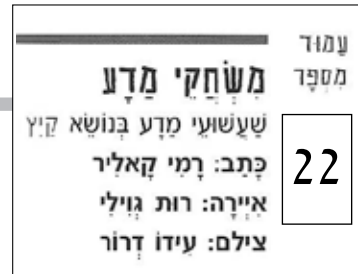
ג. "אוהבים את העונה החמה"

ד. "לא כל בית מעץ הוא צריך"

ה. "איך שותלים עץ"

6. גם בספרים יש תוכן עניינים. מדוע כדאי לקרוא את תוכן העניינים?

קראו את הכתבה

שְׁעִשׁוּעֵי מִדָּע

רצינו להבין מדוע יש הבדלים בהתחממות של חומרים שונים כאשר חושפים אותם לשמש.

החומרים שלקחנו:

- 2 קַעֲרִיּוֹת וּבִתּוּכֵן מִיָּם
- 2 אֲרִיחֵי קַרְמִיקָה בִּהְרִים
- 2 אֲרִיחֵי קַרְמִיקָה בְּהִים
- 2 לוחות ברזל
- 2 שקיות פלסטיק שחורות
- 2 שקיות פלסטיק לבנות

הניסוי שערכנו:

לקחנו את החומרים, **ומכל סוג** הנחנו אחד בשמש ואחד בצל. חיכינו זמן מה כדי לאפשר לחומרים להתחמם.

התוצאות שקיבלנו:

החומרים שהנחנו בצל היו כולם בדרגת חום דִּי דומה – בטמפרטורה של הסביבה. לעומת זאת החומרים שהנחנו בשמש התחממו בדרגות חום שונות והיו חמים יותר מאלה שהנחנו בצל.

בטבלה מופיעים החומרים שהיו בשמש לפי ההבדלים בדרגת ההתחממות שלהם:

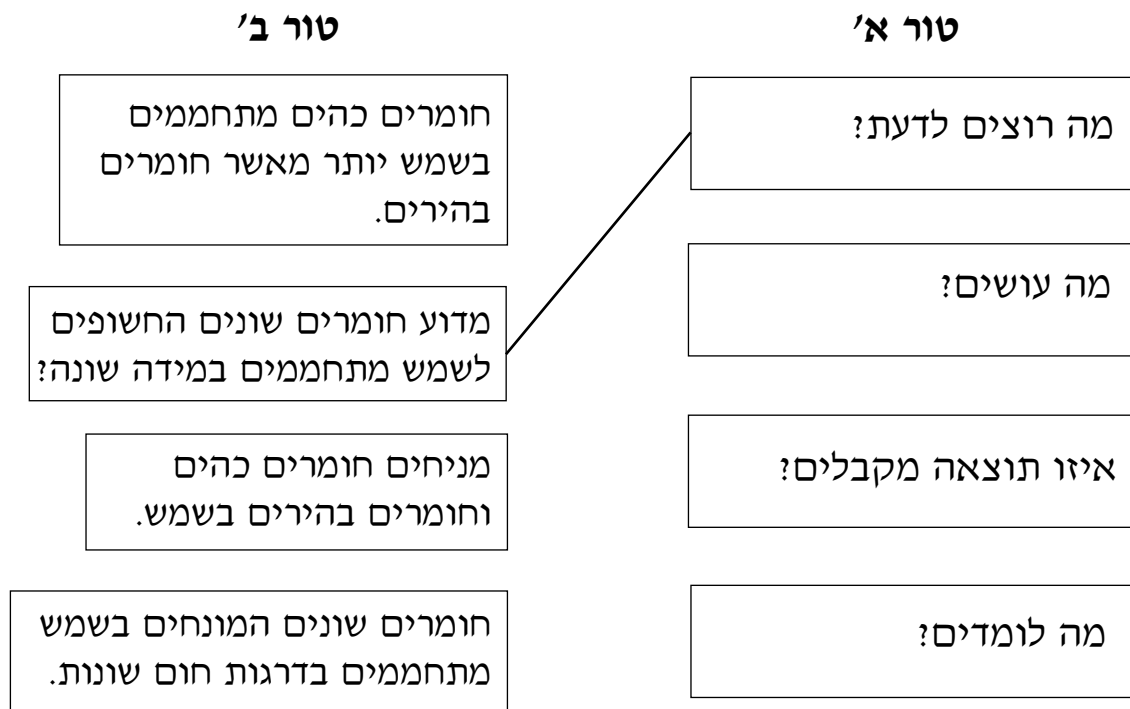
דרגת החום	חומרים
חמה יותר מהטמפרטורה של הסביבה	מים
חמה יותר מהטמפרטורה של הסביבה	אַרְיֵחַי קֶרְמִיקָה בהירים
חמה יותר מהטמפרטורה של הסביבה	שְׁקִית פלסטיק לבנה
חמה מאוד מאוד	אַרְיֵחַי קֶרְמִיקָה כְּהִים
חמה מאוד מאוד	שְׁקִית פלסטיק שחורה

הדברים שלמדנו:

חומרים כְּהִים מתחממים יותר מחומרים בהירים, וחומרים שנחשפו לשמש מתחממים יותר מחומרים שהיו בצֶל.

ענו על השאלות

1. לאחר שקראתם את הניסוי, מתחו קו בין טור א' לטור ב', כמו בדוגמה:

2. קראו את המשפטים והקיפו **נכון** או **לא נכון** על פי מה שקראתם.

דוגמה: על פי הניסוי, חומרים בשמש מתחממים במידה שווה.
נכון / לא נכון

- על פי הניסוי, חומרים בצל אינם מתחממים כלל.
נכון / לא נכון
- על פי הניסוי, לוח ברזל המונח בשמש יגיע לדרגת החום הגבוהה ביותר.
נכון / לא נכון
- על פי הניסוי, חומרים בשמש ובצל מתחממים במידה שווה.
נכון / לא נכון

בְּכִתְיִבְתְּכֶם הַקְפִּידוּ
עַל הַנִּסּוּחַ, עַל סִימְנֵי
הַפִּיסּוּק, עַל פְּתִיב נָכוֹן
וְעַל פְּתִיב יָד בָּרוּר

3. דני התלבט איזו חולצה ללבוש ביום קיץ חם –
חולצה לבנה או חולצה שחורה.
לפי מה שלמדתם מהניסוי, מה הייתם ממליצים לו
ללבוש? נמקו את תשובתכם.

4. הקיפו את **שְׁלוֹשׁ** המילים מן השורש ח-מ-מ.
חממה חומרים התחממות מוח להתחמם

5. הקיפו את מילת התואר המתאימה לפי הדוגמה:

שקיות לבנות / לבנים

- קֶעָרִיּוֹת קטנים / קטנות
- חומרים בהירות / בהירים
- לוחות חמים / חמות